

SAVAŞ SANATI

SUN Zİ

孙子兵法

Sun Zi Savaş Sanatı

YAYIN NO: 991

SAVAŞ SANATI
Sun Zi

© Bilge Kùltür Sanat Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 16228

1. Basım: Haziran 2020

ISBN: 978-605-7931-91-7

Kapak: *Kenan Özcan*

Sayfa Düzeni: *Nurel Naycı*

Baskı-Cilt: *Çevik Matbaacılık*

Davutpaşa Cad. Besler İş Merkezi No: 20/18-19 Topkapı / İstanbul

Tel: (0212) 501 30 19

Kapak Baskı: *Saner Matbaacılık*

BİLGE KÜLTÜR SANAT

Nuruosmaniye Cad. Kardeşler Han No: 1 Kat: 1 34110 Cağaloğlu / İstanbul

Tel: (0212) 520 72 53 (Pbx) Faks: (0212) 511 47 74

bilge@bilgeyayincilik.com www.bilgeyayincilik.com

SAVAŞ SANATI

SUN Zİ

孙子兵法

Sun Zi Savaş Sanatı

Çince aslından çeviren ve notlandıran

Prof. Dr. Bülent Okay (欧凯)

Prof. Dr. Bülent Okay (欧凯)

02.04.1951'de Yahyalı, Akyazı, Sakarya'da doğdu. Lisansını Sinoloji / Ankara Üniversitesi'nde (1971 - 1975), Yüksek Lisansını Sinoloji / National Chengchi University'de "Eski Türk ve Çin Efsanelerinin Karşılaştırılması" (Çince) (Tayvan) adlı teziyle (1978 - 1981); Doktorasını Sinoloji / Ankara Üniversitesi'nde "Sui-T'ang Hanedanları Döneminde Çin'deki Orta Asya Kökenli Kişiler ve Çin Kültürüne Katkıları" adlı teziyle (1983 - 1988) tamamladı. Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Sinoloji Anabilim Dalı'nda görev yaptığı süre içinde (1982 - 2018), 35 Yüksek Lisans ve 10 Doktora tezi yönetti. 02.04.2018 tarihinde yaş haddinden emekli oldu.

Kore Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Başkanlığı (1995 - 1998), Fakülte Yönetim Kurulu Üyeliği (1996 - 1998) Sinoloji Anabilim Dalı Başkanlığı (2005 - 2018) görevlerinde bulundu.

Uluslararası Bilimsel ve Kültürel Araştırmalar Vakfı Başkanı - Ankara (1996 -) (国际学术与文化研究基金会 - 安卡拉 / 土耳其) ve Uluslararası Konfüçyüs Araştırmaları Konseyi Üyesi - Beijing (2015-) (中国国际儒学联合会 - 北京 / 中国).

Erciyes Üniversitesi Çin Dili ve Edebiyatı'nı (1998), Erciyes Üniversitesi Kore Dili ve Edebiyatı'nı (1999) kurdu; Polis Koleji (2004), Kara Harp Okulu (2008), Polis Akademisi'nde (2010) Çince derslerini başlattı.

TRT Türkiye'nin Sesi Radyosu'nda (1981 - 1996) Çevirmen - Spikerlik yaptı. Bülent Ecevit, Abdullah Gül gibi devlet adamlarının Çin gezilerinde Danışman - Çevirmen olarak bulundu. 2016 yılından bu yana "Hayalimdeki Çin Resim Yarışması" düzenlemektedir. Yurt içi ve yurt dışı kültür fuarlarında T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığını temsilen Danışman - Çevirmenlik yaptı.

1935 - 2015 tarihleri arasındaki geçen 80 yıl anısına, Çin Halk Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçiliği tarafından "**Sinoloji Çalışmalarının 80. Yıl Başarı Ödülü**" ile taltif edildi.

Kitapları:

Çin Öyküleri (Dilem Yay., İstanbul, 1987); *Konfüçyüs* (Okyanus Yay., İstanbul, 2004; 2. Bs. Bilge Kültür Sanat, İstanbul, 2017); *Sun Zi Savaş Sanatı* (Bilge Kültür Sanat, İstanbul, 2016, 2017); *Pratik Çince I* (Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2008, 2012, 2014, 2017); *Pratik Çince II* (Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2012); *Çince Temel Dilbilgisi* (Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2011); *Çin Yazısı* (Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2012); *Türkçe - Çince / Çince - Türkçe Standart Sözlük* (Engin Yay. 2017)

Çeviri Eseri:

"Topkapı Sarayındaki Hazine: Çin Porselenleri", Apa Yayınları, İstanbul, 2001. (Çince çeviri). Türkiye Cumhuriyeti, Dışişleri Bakanlığı "Prestij Kitabı".

Kişisel Resim Sergileri:

"I. Geleneksel Çin Resim Sergisi" (Emlak Bankası Sanat Galerisi, Ankara, 1993); "II Geleneksel Çin Resim Sergisi" (Kültür Bakanlığı, Devlet Güzel Sanatlar Galerisi, Ankara, 1994); "III. Geleneksel Çin Resim Sergisi" (Milli Piyango İdaresi, Talih Kuşu Sanat Galerisi, Ankara, 1996); "IV. Geleneksel Çin Resim Sergisi" (Yaşar Sanat Galerisi, Ankara, 1997); "V. Geleneksel Çin Resim Sergisi" (Nefertiti Sanat Galerisi, Ankara, 1998).

Prof. Dr. Bülent Okay, Pekin - 2015

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	7
Giriş.....	11
Sun Zi.....	27
Tomar 1: Planlama	33
Tomar 2: Muharebelerin İcrası.....	39
Tomar 3: Harpte İzlenecek Yol	45
Tomar 4: Taktik Tertiplenme.....	51
Tomar 5: Kuvvet Durumu.....	57
Tomar 6: Kuvvetli ve Hassas Taraflar.....	63
Tomar 7: Harekât	71
Tomar 8: Taktiksel Çeşitlilik.....	77
Tomar 9: İntikal.....	83
Tomar 10: Arazi	91
Tomar 11: Araziye Dair Dokuz Durum.....	99
Tomar 12: Ateşle Taarruz.....	111
Tomar 13: Casus Kullanımı	117
Resimler	123
Çince Tablo	137

SUNUŞ

Bizler için Çin, yakın zamana kadar “uzaklık” ve “bilinmezlik” ifade etmek için kullanılmıştır. Çin hakkında bilgimiz, yüzyıllar boyunca sınırlı kalmıştır. Çin’i tanımaya başladığımızda ise, Batılı kaynaklara bağımlı kalındığı için, Batı dünyasının algıladığı biçimde tanımak zorunda kalmışız. Üstelik Batı dünyasında Çin ile ilgili yapılan çalışmaları “doğru” kabul etmek gibi büyük bir yanılgıya düşmüşüz. Çin kültürünü iyi tanımayan çevirmenler tarafından yapılan çevirilerde ciddi hatalar bulunmaktadır. Bu hatalara her gün yenileri eklenmektedir. Bu nedenle diyebiliriz ki Çin tarihi, kültürü, sanatı, felsefesi, dili ve benzeri konularda bizlere sunulan bilgilerin çoğu ya eksiktir ya da yanlıştır.

Türkiye’deki Çin çalışmaları, Cumhuriyet ile başlamaktadır. Osmanlı padişahlarının Çin’e olan ilgileri, diplomatik ilişkilerin gelişmesinden çok, orada bulunan Müslüman nüfusa, “yalnız değilsiniz” mesajı vermektir.

Türkiye’de, 1935 tarihinde “Sinoloji Kürsüsü (Çin Araştırmaları Bölümü)” kurulur.

Sinoloji Kürsüsünün kuruluş nedeni, Batı dünyasından farklıdır. Batı ülkelerinin amacı, Çin kültürünü çok iyi tanımak ve Çin'i ekonomik olarak kontrol altına almaktır. Türkiye'de kurulan Sinoloji Kürsüsünün amacıysa, Çincenin kaynak dil olarak kullanılarak, Türk tarih ve kültürünün aydınlatılmasıdır.

Son yıllarda Çin Halk Cumhuriyeti'nin hızlı gelişmesine bağlı olarak tüm dünyada Çin'e olan ilgi hızla artmıştır. Buna bağlı olarak ülkemizde de Çin kültürü, Çin felsefesi ve benzeri konulara ilgi ve talep artmıştır. Çin'e olan ilginin artmasıyla birlikte, Çin'le ilgili çeviri eserleri piyasada hızla yer almaya başlamıştır. Bu hızlı gelişme, hatalı bilgiler içeren, kalitesiz eserlerin piyasaya hâkim olmasına sebep olmuştur. Özellikle son dönemlerde bilgi kirliliği, önü alınamayacak boyutlara ulaşmıştır.

Bu olumsuz gelişme sonucunda, Çin düşünce yapısının temel taşları hakkında doğru bilgi veren eserlerin hazırlanmasına ihtiyaç duyulmuştur. Okumakta olduğunuz *Sun Zi Savaş Sanatı* böyle bir düşüncenin ürünüdür. Bu yeni baskıda, kitabımızın özünü korumakla birlikte, bazı değişiklikler yapılmıştır.

Öncelikle şunu belirtmek isteriz ki, *Sun Zi Savaş Sanatı* kitabının anlaşılabilmesi için, öncelikle Çin tarihindeki “İlkbahar - Sonbahar” ve “Savaşan Beylikler” dönemlerinin çok iyi bilinmesi gerekir. *Sun Zi Savaş Sanatı* kitabında geçen “düşman” tanımı, Çin dışındaki başka bir düşmanı değil, ülke içindeki beylikleri ifade

etmektedir. Kitabın ana konusu, beylikler arasında yaşanan savaşlardır. Kitapta anlatılan arazi ve iklim bilgileri, yine Çin coğrafyasıyla ilgilidir.

Sun Zi'nın taktik bilgileri sadece komutanlar için değildir. Aynı zamanda, beylere de nasıl bir yönetici olmaları gerektiğini öğretmektedir. Sadece askerî bilgiler değil, insan yönetimi konusunda da değerli bilgiler sunmaktadır. Çin, Japonya ve Kore gibi ülkelerdeki büyük şirketlerin yöneticileri, *Sun Zi Savaş Sanatı* kitabını kendilerine rehber olarak seçmişlerdir. Bu kitap, pek çok başarılı yöneticinin “başucu kitabı” konumundadır.

Sun Zi, düşman askerlerinin öldürülmesinden yana değildir. Bunu kitabında şu şekilde açıklamaktadır: “Harpte izlenecek en iyi yol, düşman ülkenin bütünlüğünü bozmadan ele geçirmektir. Yıpranmış ve yıkıma uğramış bir ülke tercih edilmez. Bir orduyu bütünüyle yok etmektense, tamamını esir etmek tercih edilmelidir.”

Sun Zi'nın amacı çok açıktır. Diyor ki; elde ettiğiniz topraklardaki düzeni bozmayınız, yakıp yıkmayınız. Kazandığınız topraklar artık sizin toprağınız olacaktır. Savaş sonrasında, düşman beyliğin askerleri ve halkı artık sizin askeriniz ve halkınız olacaktır. Sizin için çalışacaklardır.

İnsan psikolojisini çok iyi tahlil edebilen Sun Zi, “disiplin” konusunda son derece katıdır. Her ne olursa olsun, disiplin konusunda taviz verilmesine karşıdır. Onun için askerlik demek, “disiplin” demektir.

Bu kitabın günümüzde, harp okullarında ve harp akademilerinde okutulması boşuna değildir. Uzun yıllar önce, bu muhteşem eseri Çince aslından Türkçemize kazandırmayı düşündüm. Bu eserin dilimize kazandırılması hiç de kolay değildi. Çevirilerin, sözcük ve cümle atlanmadan aslına sadık kalınarak yapılması gerekiyordu. Bu nedenle çalışmamız uzun sürdü.

Kaldı ki, “Klasik Çince” bilmeniz, bu kitabı anlamanız için asla yeterli değildir. Klasik Çinceyi çok iyi okuyup anlayabilmenin dışında, Çin tarihinin ve kültürünün de çok iyi bilinmesi gerekmektedir. Ayrıca, çevirmen olarak sadece sizin anlamanız da yeterli değildir. Türkçe anlatımınız iyi olmak zorundadır. Ancak bu takdirde okuyucular ne anlatıldığını anlayabilirler. Ne yazık ki ülkemizde genelde buna dikkat edilmemektedir. “Ben çevirdim, okuyucunun ne anladığı beni ilgilendirmez” mantığı geçerlidir.

Sözcük seçimi konusunda, titiz davranmaya özen gösterdik. Ayrıca askerî terminolojinin doğru kullanılması için ayrı bir çaba gösterdik. Elinizde bulunan *Sun Zi Savaş Sanatı* kitabı, tek bir sözcük bile atlanmadan çevrilmiştir. Her sözcüğün anlamı tek tek verilmeye çalışılmıştır.

Sun Zi Savaş Sanatı kitabının yeni baskısını siz değerli okurlara sunmaktan büyük gurur duymaktayız.

Prof. Dr. Bülent Okay
Sinoloji Profesörü
Mayıs 2020 - Ankara